

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения...	2
Изкуство, думи...	3
Конкурси...	7
Изкуство, думи...	11
Хроника, изкуство, думи...	14
IN MEMORIAM...	20

Редактор:
Марияна Аврамова

Оформление:
Александър Стефанов

Коректура:
Мариела Янакиева

Фотографи:
Атанас Кънчев,
Дени Кръстев,
Пенка Минчева,
Весела Статкова

На корицата:
Тодор Панайотов –
„Глава на жена“

За контакти и реклама:
тел. 02) 944 4141
02) 943 4421
факс: 02) 946 0212

press@sbhart.com
ИнфоСБХ
ISSN 1310-9448

Захари Зограф – „Автопортрет“, детайл

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

От основаването си СБХ поддържа архив за художниците, които членуват в него, но голяма част от материалите с годините вече не са актуални. Във връзка с това, молим всички колеги да предоставят информация и фотографии, свързани с творческата им дейност, за да бъде обновен фондът, който ще бъде използван за справки, статии, справочни и енциклопедични издания и др. Може да предоставяте и биографии на починали автори.

За контакти Наталия Желева, тел. 946 30 29 и 944 41 41/ в. 234

Според решение № 45/16.03.09 г. на ИБ на СБХ се въвеждат нови цени за една нощувка при ползване на творческите бази през летния сезон, считано от 01.05.2009 г.:

1. За базите в Балчик (извън смените за летуване), Боженци, В.Търново, Д. Бая и София: за чл. на СБХ и семействата им – 8 лв.; за чл. на ТФ и семействата им – 9 лв.; – за външни 12 лв.

2. За база Вършец: за чл. на СБХ и семействата им – 6 лв.; за чл. на ТФ и семействата им – 7 лв.; за външни – 10 лв.

3. За база Балчик:

I смяна: 1 юли–14 юли; II смяна: 16 юли –29 юли; III смяна: 31 юли–13 август; IV смяна: 15 август–28 август; V смяна: 30 август–12 септември; VI смяна: 14 септември–27 септември. Цени за нощувка: легло – 10 лв.

За базата в Шкорпиловци: от 01.06.09 г. – 27.09.09 г., смени по 7 и 14 дни.

Цена за нощувка: – 6 лв. с ДДС – легло за чл. на СБХ и ТФ и семействата им плюс 3 лв. с ДДС – режимни разходи;

Цена за нощувка: 22 лв. с ДДС – легло за външни лица; Цена за пълен пансион – 27 лв. с ДДС (вкл. нощувка, закуска, обяд, вечеря, и режимни) за чл. на СБХ и ТФ и семействата им; Цена за полупансион – 21 лв. с ДДС (вкл. нощувка, закуска, вечеря и режимни) за чл. на СБХ и ТФ и семействата им; Цена на пълен пансион за деца до 12 г. – 23 лв. с ДДС (вкл. нощувка, закуска, обяд, вечеря и режимни); Цена за полупансион за деца до 12 г. – 17 лв. с ДДС (вкл. нощувка, закуска, вечеря и режимни).

За база Созопол:

Цени за нощувка:	чл. на СБХ и семействата им	Външни
От 1 юни – 30 юни	25 лв. стая за двама	50 лв.
	30 лв. ателие за двама	60 лв.
1 юли –15 септември	35 лв. стая за двама	70 лв.
	40 лв. ателие за двама	80 лв.
След 15 септември	25 лв. стая за двама	50 лв.
	30 лв. ателие за двама	60 лв.
Цена за дете до 12 години – 10 лв. за допълнително легло.		

За КК „Албена“ – хотел „Фламинго“: Цена за нощувка: от 1 юни до 30 септември – 50 лв. за стая за двама за чл. на СБХ и семействата им.

Цена за нощувка: от 1 юни до 30 септември – 70 лв. за външни.

Забележка: Заявките за почивка се заплащат в тридневен срок в счетоводството на ТФ на СБХ, а за Шкорпиловци при отговорник ПД при ТФ на СБХ, след подписване на декларация и платен членски внос за годината.

Информация и заявка:

Ив. Атанасова, ТФ на СБХ, ул. „Шипка“ 6, ет.3, тел.: 846 52 13

ГРАНИЧНИ ПРОСТРАНСТВА

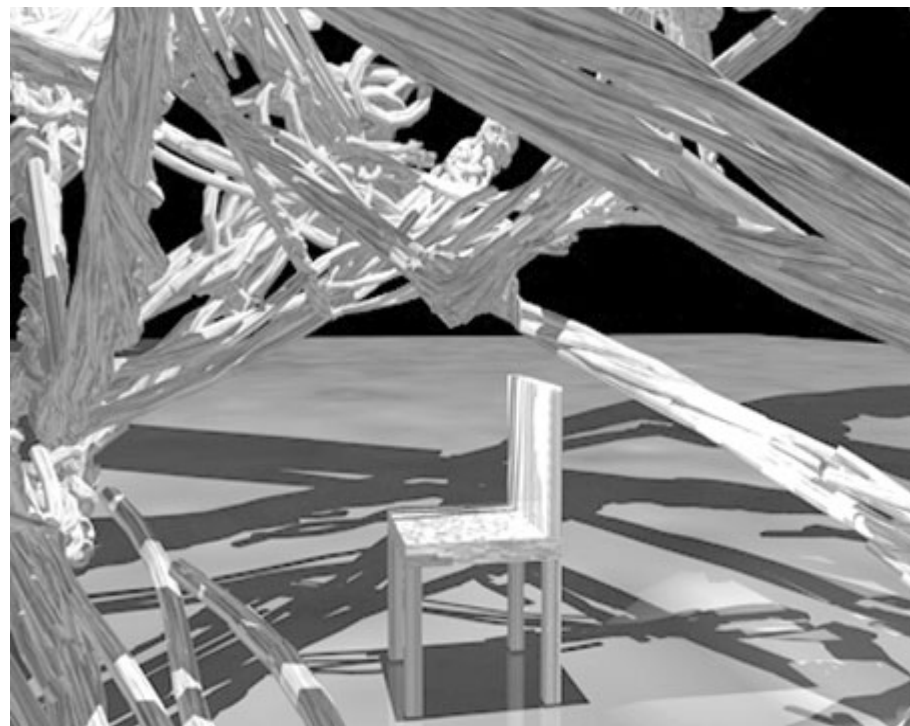
Самостоятелна изложба на Весела Статкова, ул. „Шипка“ 6, I етаж, 30.I - 15.II „Гранични пространства“ е наименованието на изложбата на Весела Статкова. Сценограф с множество реализации, специализирал в Германия живопис и дизайн за мултимедия и виртуална реалност, авторката се представя необичайно и неформално. Трудно е да се обясни дали това бяха сценографски решения, самостоятелни творби или променящи се дигитални композиции – те бяха всичко изброено.

Самата Весела си поставя въпроса – може ли компютърът да бъде равноправен на класическите изразни средства. Отговорът е утвърдителен, още повече че тя гледа на компютъра като продължение на мисълта и ръката, каквито са четката и моливът.

Светът на В. Статкова е неделим, тя свободно го развива между сцената и готовата композиция и още по-свободно сменя средствата за изразяване: фото, компютър, молив, ситопечат... Всъщност става дума за един свободен творчески дух чиято амплитуда е между утвърдението и отрицанието, но намира себе си най-вече в съзиданието.

Изложбата на художничката представлява единно, естетически осмислено и акцентирано от вътрешните разделения пространство. Може да се каже, че това бе една нетипична, уникална и интригуваща експозиция, която води зрителя през парадоксите на творческото мислене към интелектуалните дълбочини на всяко едно от произведенията.

Димитър ГРОЗДАНОВ

Весела Статкова – „Натюрморт“

ТОДОР ПАНАЙОТОВ (1927–1989)

ул. „Шипка“ 6, 1 етаж, 18 февруари – 15 март 2009 год.

На 15 март в галерията на СБХ, ул. „Шипка“ 6 приключи изложбата на Тодор Панайотов. Дни преди това бе отпечатан и представен нов каталог на големия български художник. В изказванията по този повод на Ружа Маринска, Светлин Русев и др. бе подчертано, че Тодор Панайотов може да бъде приравнен само с най-големите имена от съвременето и че едва сега започва анализът и осмислянето на неговото изкуство от теорията и изкуствознанието.

В творчеството си художникът отбелязва няколко етапа на развитие, като за него най-характерни са монументалността, синтезът и последователността на личния стил. В последните му работи той стига до мащабност, условност и абстрактност на образа и може само да гадаем колко още по-труден за анализ щеше да е той.

Всички ние, които познавахме лично Тодор Панайотов, съзнаваме колко единен бе той като човек и творчество и колко сме му задължени за този изключителен нравствен и артистичен пример.

Отпечатваме част от статия на Сузана Каранфилова, която изследва изкуството му.

ГРАФИЧНИТЕ ТЕХНИКИ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ТОДОР ПАНАЙОТОВ

„Човек носи борбата в себе си, борбата да надмogne собствените си слабости и колебания. Слабостите, които ни обкръжават, трудностите, които сами поставяме пред себе си, за да ги превъзмогнем и да срещнем след това нови – все с надеждата, че сме преодолели още едно стъпало към нашето усъвършенстване“. Това са думи на Тодор Панайотов, които най-ясно илюстрират нагласата на художника експериментатор.

... Графиката е изкуство, което въпреки динамичното си развитие през XX век, изисква известно придържане към класически и доказани рецепти и способности. На базата на овладяните офорт и литография Тодор Панайотов се насочва и към нови технологии. В този смисъл експериментът е закономерна част от неговите търсения като израз на творческия му дух. Удоволствието от откривателството, високо професионалното отношение към работата и многобройните пътувания допринасят за изграждането му като творец. А развитието в чисто технологичен аспект е логично следствие на необходимостта да намери материален израз на своя емоционален свят.

Тодор Панайотов не търси елементарния ефект от комбинирането на графични способности. Въздействието на творбите му не се поражда от тайните в технологията. Тя е само средство за постигането на синтезирана и сурова форма върху графичния лист. В неговото творчество съчетанието между художествен образ и технологичното му пресъздаване предпоставя ново разбиране за материала, по-свободно отношение към изразните средства. Основните класически техники, с които Тодор Панайотов работи и които усъвършенства са офорт, литография, суха игла и акватинта. Голяма част от творбите му са изпълнени в смесена техника (офорт и акватинта; офорт, суха игла и акватинта и други). Рядко се спира на резерваж, фотомонтаж и мецотинто.

Тодор Панайотов навлиза в официалния художествен живот в края на 50-те и началото на 60-те години с литографии в класическа технология.

Сред първите листове са „Селянки“, многократно рисувани в цикли. В произведенията си „Кестени – Париж“ (1959), „Париж“ (1959), „Глава“ (1959), „Седнала жена от Карловско“ (1962), „Жена сади картофи“ (1963) и други той прилага чиста литография. Това, което ги

отличава е индивидуалният подход към рисунката и припокриването между отношението към темата и силата на изразните средства. Идеята за жената като символ на духовната сила е изразена чрез ясна и монументална форма върху литографския камък. За „Глава на жена“ авторът получава Златен медал на Първата национална младежка изложба през 1961 г., което е важно публично признание на качествата му като творец.

... Тодор Панайотов е един от първите графичи през 70-те, които експериментират в смесена техника с фотодокументален елемент. Под влияние на хиперреализма в Германия през 60-те години, навлязъл през 70-те като една от тенденциите и в българското изкуство, той създава графиката „Владайското въстание“ (1978) – доказателство, че никога не е бил безразличен към съвременните европейски тенденции.

За разлика от други области, в изкуството не може да се посочи най-добрият. Но е безспорно, че Тодор Панайотов е един от големите български графичи не само в контекста на своето поколение, но и в историята на българското изкуство. Той е от типа художници – явления, които не създават революционни промени в разволя на изкуството, но концентрират естетиката на времето в съчетание с богат талант и силна личност.

Сузана КАРАНФИЛОВА

Тодор Панайотов – „Пейзаж“, детайл.

ПОСЛАНИЕТО

ПО СЛУЧАЙ 110 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ДЕЧКО УЗУНОВ (1899-1986)
ул. „Шипка“ 6, II етаж, 23 февруари – 13 март 2009 год.

Ако за Пикасо казват, че си е присвоил цялото минало столетие, за нас това се отнася за Дечко Узунув. Роден в края на XIX век (1899), с изкуството, характера и патриаршеската възраст, до която доживя, той в действителност сложи печат върху художествения живот в България през XX-то столетие.

Минал през всички течения в изкуството, без да се определи към някое от тях; преживял остаряването на собствените си ученици и смятащ най-младите за свои; дарен от съдбата да премине през живота и кървавия XX век без трагични моменти в своя собствен живот; допринесъл най-много за европеизацията на българското изкуство, запазвайки почитта и обичаите към своята страна и традиции; издигнал се до най-високия пост на Международната Асоциация за пластични изкуства (AIAP) към ЮНЕСКО и изиграл ролята на консолидиращ интелегентите от всички гилдии в България; приел изкуството като забава и висша форма на естетизация в заобикалящия ни свят – одухотворява дори идиота (Вечерня, 1926 г.), притежаващ изтънена чувствителност и вкус; сграбчил мига в живота и в природните състояния; заливащ със светлина формите на битието; съхранил до края тънката еротична тръпка в голите тела, дематериализирани до степен на живописни видения при явно влечение към иреалното и отвъдното (още от бохемските години в Мюнхен („Черно“, 1923 г.), към митичното и тайнственото без болезненост и страх; впечатляващ с аристократичната си осанка, с изящното чувство за хумор, държащо го винаги над злободневното и довело го до библейска мъдрост; достигнал до тази точност на четката, която може да се сравни само с категоричността на японската калиграфия; останал докрай извън чувството за завист, смятайки го за братоубийство, заложено още в клетките на първите хора (Кайн и Авел). Това бе бай Дечко. Валидно ли е сега неговото Послание? И какво е то?

Още през 1970 г. Йозеф Бойс декларира, че „Всеки човек е художник“, а Анди Уорхол, един от най-трезвите материалисти сред художниците след Втората световна война, предпочита да е машина, бълваща цвят значително по-безпроблемно от човека. Така обичайното влиза в изложбите, светът на стоката се извисява до естетиката, аурата на неповторимост на творбата изчезва.

Ретрограден ли е Дечко Узунув, консервативен или неосведомен за революционните промени в изкуството на XX-ия век, засегнали основите на модерността? Надали.

Той просто остава докрай верен на своята епикурейска философия, подминавайки всичко, което би унищожило духовния му мир. И все пак дали е точно така? Един само лист от неговите „Разпилени спомени“, които ни остави, говорят, че с черните акварелни видения от последните години, напомнящи Второто пришествие, той затваря своя живот и творчески път, връщайки се към символизма от Мюнхенския период и неговата ек-

Дечко Узунув – „Мама“

зистенция, макар и без минорната му гама. „Дон Кихот“ от ранния период и „Автопортрет“ от 1986 г. (преди смъртта му на 26 април) са създадени, за да ни напомнят винаги за последните думи-послания на Стария Пан.

*„Нима всичко, създадено досега от памтивека до днес,
ще загине завинаги (в един миг)?!“*

Земята си оттъмнява, ние изсмукахме от нейните недра жизнените ѝ сокове.

Взривове и алчният човек разрушиха вечното спокойствие и равновесие - от горещата лава до спокойните вълни на океаните.

Въздухът стана задушлив и отровен...

Земята престана да бъде наш дом – тръгнахме към Космоса... към галактиката накъде... П = 3,14.

Човекът дойде до границата на безумието!

Земята ще свети, гледана от други планети като минало величие на хора и общества, епохи и цивилизации!

Каква ирония!

Почваме от начало.

Къде си, Орфей?

Къде си, Питагор?

Къде си, Христос?

Къде сте, Платон и Аристотел?

Микеланджело, кажи ми, ти така ли си мислил,

когато създаде образа на пророк Йеремиа – над

входните порти на храма „Св. Петър“ в Рим!

Какво искаше да ти каже твоят Мойсей,

когато удари с чук коляното му?!“

Не е ли това посланието на Дечко Узунув?

Аксиния ДЖУРОВА

**Институтът за съвременно изкуство – София,
съвместно с Фондация за гражданско общество Ню Йорк
и международната мрежа Награди за млади художници обявява
КОНКУРС**

ЗА НАГРАДА ЗА СЪВРЕМЕННО ИЗКУСТВО „БАЗА“

Ежегодната награда за млад художник е основана за първи път през 1990 г. в Чехия от създателя и директора на Фондацията за гражданско общество (САЩ) Уенди Люерс. Днес наградата съществува в 10

европейски страни и се е превърнала в едно от най-престижните отличия и сериозна професионална атестация. Сред държавите, присъединили се към наградата, са Чехия, Словакия, Хърватска, Косово, Сърбия, Македония, Босна и Херцеговина, Словения, Албания. Като резултат от активния обмен на информация между страните е основана международната мрежа за награди за млади художници YVAA (<http://www.yvaa.net>).

България се включва през 2008 г. Инициативата е на Института за съвременно изкуство-София (<http://ica-sofia.org>), който впоследствие е избран да организира провеждането на конкурса. Целта на Наградата е да осигури подкрепа за младите художници, като им открие нови възможности за образование, изследване и професионална реализация. Наградата създава позитивен контекст за младото съвременно изкуство и благоприятна среда за развитието му.

Конкурсът е отворен за творци до 35 години, работещи във всички медии на съвременното изкуство. Кандидатите трябва да бъдат български граждани или постоянно пребиваващи на територията на страната.

Наградата е стипендия и шестседмичен престой в International Studio and Curatorial Program (ISCP), Ню Йорк в периода октомври 2009 – май 2010 и самостоятелна изложба през 2010 г. в галерията на ИСИ-София.

Процедура:

1. Авторите (родени не по-рано от 1974 г.) предоставят творческа документация.
2. Жури, съставено от утвърдени специалисти в областта на съвременното изкуство, номинира четирима кандидати. Решението му се обявява до 17 април 2008 г. на сайта на ИСИ-София: <http://ica-sofia.org>
3. Четиримата номинирани се представят в изложба в София през м. юни в Софийска градска художествена галерия.
4. Журито определя победителя и го съобщава в деня на откриването на изложбата. Кандидатите трябва да владеят английски език. С номинираните се провежда събеседване на английски език. Портфолиото трябва да съдържа: име, адрес, телефон, e-mail, биография (CV) и библиография, снимки/разпечатки на творбите (със заглавия, размери, година), DVD (за видеотворби и пърформанси).

Кандидатите могат да предоставят допълнителни материали (каталози, брошури, текстове). Приложената документация не се връща. Тя остава в архива на Наградата. Участниците в конкурса през 2008 г. могат само да допълнят своята документация.

Краен срок: документацията се предава до 4 април 2008 г. в Софийска градска художествена галерия (адресирана до Мария Василева). СГХГ е партньор на проекта.

ВТОРИ КОНКУРС „НАЦИОНАЛНИ НАГРАДИ АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ 2009-2010 ЗА ЖИВОПИС, СКУЛПТУРА И ГРАФИКА“ РЕГЛАМЕНТ

Културният проект на Алианц България „Национални награди Алианц България 2009-2010 за живопис, скулптура и графика“ има за цел да предостави нови възможности на българските художници да покажат пред публика свои творби. Желанието на организаторите е да стимулират техните творчески импулси за създаване на нови художествени произведения, за да се обогати съкровищницата на съвременното българско изкуство.

ФОРМА НА ПРОЕКТА:

В продължение на две календарни години 2009–2010 на територията на страната съвместно с регионалните групи към СБХ ще се проведат поредица от регионални изложби в градовете Русе, Ямбол, Ловеч, Добрич, Стара Загора и София. Във всеки град ще бъде назначено, определено от „Алианц България“, жури, което ще присъди по три награди, съответно по една в трите раздела: живопис, скулптура и графика.

В края на 2010 година в София ще се проведе заключителна изложба-конкурс, по време на която официално ще се връчат Големите награди на Алианц България за живопис, скулптура и графика. **Всички наградени и номинирани автори от шестте регионални изложби ще участват в заключителната изложба-конкурс „Национални награди Алианц България 2009-2010“ в София.**

ОРГАНИЗАТОР:

Проектът се организира от „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“ със съдействието на СБХ и на регионалните групи на СБХ.

МЯСТО:

Регионални изложби – Градските галерии в съответния център на региона – Русе, Ямбол, Ловеч, Стара Загора, Добрич и София.

Национална изложба за Големите награди на Алианц България – София, СБХ, „Шипка“ 6. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ: май 2009 – октомври 2010

2009 – регионални изложби

май – Русе, Градска галерия (14 май – 5 юни), включва градовете Велико Търново, Разград, Търговище. За контакт: Володя Кенарев 0888 23 07 05, Антоний Софев 0888 99 56 17, Елена Великова 082 82 17 35, 0887 31 87 01;

юни – Ямбол, Градска галерия (2 юли – 17 юли 2009), включва Бургас, Сливен, Хасково. За контакт: Дона Неделчева 0896 95 90 57 (Александрина Игнатова 0898 57 90 53)

октомври – Ловеч, Градска галерия (15 октомври – 30 октомври), включва Плевен, Монтана, Видин, Враца. За контакт: Валентин Узунов 0888 84 46 90

2010 – регионални изложби

април – София, СБХ, галерия „Шипка“ 6, включва Перник, Благоевград, Кюстендил. За контакт: Марта Игнатова; тел: 846 71 13;

май – Добрич, Градска галерия, включва Шумен, Варна, Силистра. За контакт: Евелина Хаджиева 0899 99 18 07, 058 60 22 15

юни – Стара Загора, Градска галерия, включва Казанлък, Пазарджик, Пловдив, Димитровград, Кърджали. За контакт: Димо Генов 0897 95 60 13, 042 62 28 43

1 октомври 2010 – заключителна изложба СБХ, Галерия „Шипка“ 6, София. За контакт: Марта Игнатова; тел: 846 71 13

УСЛОВИЯ ЗА УЧАСТИЕ:

1. В конкурса могат да участват художници от цялата страна, работещи професионално в областта на живописата, графиката и скулптурата, които са родени или работят на територията на съответния град или регион.

2. Не се допускат за участие произведения на студенти или работи, представени за дипломна защита.

3. Не се поставят ограничения по отношение на стилови предпочитания, тематичен и сюжетен избор, изразни средства, форма и начин на излагане на произведенията.

(Скулптурните творби да са изработени в траен материал).

4. Творбите, които участват, не трябва да бъдат обявени като собственост.

5. Организаторите си запазват правото да не приемат за участие творби, които не отговарят на статута на конкурса.

6. В Националната изложба-конкурс за Големите награди на Алианц България през октомври 2010 в София **ще участват само наградените и номинираните автори от регионалните изложби от 2009 и 2010 г.**

Във финалната изложба не може да участва наградена творба от регионална изложба. Наградените творци участват с други свои творби по техен избор.

7. Всеки автор може да представи от една до три творби.

8. Препоръчителен формат: за живопис до 200 x 200 см; за графика до 80 x 120 см; за скулптура до 200 x 200 x 200 см.

9. Транспортните разходи са за сметка на участниците. Организаторите не носят отговорност за загубени или повредени творби по време на транспортирането им до изложбата и обратно.

10. Всяка творба трябва да носи на гърба си следната информация: име на автора, точен адрес и телефон за връзка; заглавие, техника, година, размер в сантиметри;

Формулярът за участие трябва да бъде попълнен на машина или на ръка с

печатни букви.

Подписването на формуляра означава съгласие с регламента на изложбата.

Прилагането на кратка творческа биография е задължително, (приложен формуляр с необходимите данни за участие в каталога).

11. Организаторите си запазват правото да използват предоставената от авторите информация при изготвянето на каталог от изложбата. Организаторите имат право да репродуцират всяка творба само в каталога от изложбата.

12. Организаторите издават каталог на два езика от Националната изложба-конкурс.

Допуснатите за участие във финалната изложба автори получават безплатен екземпляр от него.

ЖУРИ:

– Творбите се селектират от компетентно жури – петчленно за регионалните изяви и седемчленно за Националната изложба-конкурс в София. В състава на журито влизат задължително утвърдени художници – представители на съответния град/регион, творци и изкуствоведи, председател от страна на СБХ, София, определени от Алианс България. Журито присъжда и обявява наградите непосредствено преди откриването на проявите.

– Всички членове на журитата са различни за всяка изложба освен представителите от страна на Алианс България.

– Информация за недопуснатите за участие работи и мотивите на журито не се предоставя. Неприетите творби се връщат.

– Резултатите от журирането ще бъдат обявени в сайта на Алианс България www.allianz.bg, в бюлетина на СБХ и в регионалните групи на СБХ по места.

НАГРАДИ:

1. Парична награда – **Наградата е откупуване на творбата**, както следва:

Регионални награди:

По една награда във всеки раздел за всяка регионална изложба:

6 награди за живопис – 2000 лв.

6 награди за скулптура – 2000 лв.

6 награди за графика – 1000 лв.

Национални награди

Голяма награда за живопис – 4 000 лв.

Голяма награда за скулптура – 4 000 лв.

Голяма награда за графика – 4 000 лв.

– Статуетка от известен автор за трите големи награди

– Изложба в чужбина на всички наградени творби от регионалните и финалната изложби.

– Издаване на каталог на 2 езика, в които са представени всички наградени творби от регионалните изложби и големите награди, и по една творба от всички номинирани автори, които участват в заключителната изложба в София през октомври 2010. (Допуснатите за участие във финалната изложба автори получават безплатен екземпляр от него).

– Диплом за всички наградени и номинирани автори .

– Големите награди се връчват заедно със специална награда – статуетка в деня на откриването на заключителната Националната изложба-конкурс.

Наградените работи по т.1 остават собственост на Алианс България и влизат в колекцията на дружеството.

Организаторите са предприели действия за осъществяване на изложба в чужбина, на която да бъдат показани наградените творби и каталог с всички наградени автори и участници в заключителната изложба през 2010 г.

ЗА ИЗЛОЖБАТА НА МАРГО

По повод 40-годишнината от кончината на Маргарит Цанев-Марго и състоялите се две негови изложби в началото на годината във Варна и Бургас, публикуваме текста на Любомир Далчев при откриване на втората му посмъртна изложба (Слово, произнесено през 1979 г., БИАД - ул. „Раковски“ 108).

Срещаме се на една изложба, която едновременно ни радва и ни натъжава. Защото срещата с едно голямо дарование, с един млад художник, но със зряло изкуство, с един извор с огромен творчески потенциал не може да не породи най-светли чувства. От друга страна, преждевременната загуба на това голямо богатство не може да не ни разстройва.

Когато преди десет години в сутерена на Художествената академия беше устроена изложба по случай трагичната смърт на Маргарит Цанев, можах да видя за първи път творбите, които са изложени сега. Нека призная, докато ги разглеждах, почувствах болка, която се усилваше и свиваше сърцето ми, мъчителна болка по нещо, загубено завинаги. Един студент, един ученик, който рисува със силата и сигурността на зрял художник. Нима професорите не са го забелязали? Нима не са почувствали неговото изключително дарование.

Сигурно са го почувствали. Защото една такава изява не може да се отмени с равнодушие. Но неговата скромност и вглъбеност, неговото желание да дава, без да претендира да взема, са причина изкуството му да бъде достойно само на малък кръг хора. Сега това е минало, което няма да се върне, нито може да се поправи. Ще кажем – съдба, по-скоро удар на съдбата, който засяга нашето изобразително изкуство, нашата родна култура.

Пред нас са творбите – плод на двегодишен труд на младия Маргарит Цанев. Той ни е завещал част от своето голямо и топло сърце и част от неизчерпаемостта си въображение, оставил ни е тези прекрасни рисунки и изискани скулптури. За съжаление другата, по-голямата част от дарованието си, от творческата си експанзия, от бъдещето си на творец, той е отнесъл със себе си завинаги във вечността.

И все пак малкото, което ни е оставил Маргарит, безспорно носи белега на голямото изкуство. И какво бих могъл да кажа, за да го защита или да го допълня, когато самото то говори с езика на мъдростта, на откровеността, на обичта към духовното у човека, а този език е по-убедителен и по-пряк от всичко друго. Защото той изхожда от живота, от реалността. Неговата пластика е жизнена, типизирана, задълбочена. Искан специално да посоча бюста на Ангел Кънчев – това е един от най-светлите образи на революционер в цялата наша скулптура.

Изкуството на Маргарит Цанев има много сила и самобитност. То ни грабва и ни увлича, кара ни да преживяваме и да мислим. Ако Цанев беше жив и продължаваше да твори със същата енергия и любов каквато виждаме тук, убеден съм, че той би бил един от най-крупните наши творци, и не само наши, но би оставил следи и в цялото съвременно изобразително изкуство.

Любомир ДАЛЧЕВ

ИЗЛОЖБА НА СЕКЦИЯ 13, ул. „Шипка“ 6, III етаж, 5 – 18.2. 2009 год.

Изложбата на секция 13, подредена в залите на третия етаж на ул. „Шипка“ 6 е част от богатата културна програма за месец февруари. Тя включва художници, които се занимават с техники и медии извън утвърдената формална терминология, извън характеристиките на традиционните видове изобразителни изкуства. С неконвенционалното изкуство, което представя, тя винаги е била по-различна и по-провокативна от експозициите на останалите секции. С известно предубеждение, участващите автори наричат себе си авангардисти и в случая изложбата поставя остро въпроса за тяхната видова специфика и определеност. Голяма част се представят в нетрадиционно за тях амплуа – обладавайки нова медия или техника.

В експозицията има работи, които са социални, социално-критични, автобиографични, екологични, семиотични, авто-аналитични, политически, психо-социално-емблематични и т.н. Трудно в нея могат да бъдат видяни (с малки изключения) работи, изпълнени в традиционни техники, трудно се долавя разликата между канонично мислене и решение. Изложбата поставя въпроси както за съвременното творческо мислене така и за вътрешно присъщите му концепции, за организационните трудности, за критериите за селекция и др.

Все още се чудим (след доста години) дали нашата публика е готова да разбира такъв вид изкуство. Например на откриването на изложбата малко бяха гостите и авторите, които разбраха, че не трябва да стъпват върху творбите – на Бора Петкова (или може би това е била реакцията им към творба и „Не много ясно, не много светло бъдеще“) – или доста бяха тези, които минаха през плясчната „Река“ на Милослав Бонов, доказвайки че през една река (вода) можеш да минеш повече от един път. Неразбрани останаха и момчетата, които накараха зрителите да се чудят има ли чуждо участие в изложбата - дали имената на Жан Дюбуфе, Джаксън Полак или Салвадор Дали са реални, защото като част от артистичен перформанс, бяха сменени етикетите с имената на истинските участници. Питаме се къде е границата между духовната мисия на изкуството и целевия, житейски рефлекс на консуматора, който изхвърля всяко нещо което е противоречиво, каращо го да мисли или да чувства в перформанса на Боян Добрев и студенти „Бригада за премахване на изкуството“.

Може би трябва да припомним, не като статистика, а като история, че Секция 13 е сред най-новите групи между формациите в СБХ, основана е през 1993 година, неизменен неин секретар е Любен Костов, а неин кръстник е Димитър Грозданов, който предлага провокативния номер, като поредност сред секциите, да остане като наименование на групата. Между основателите са още Любен Костов, Венцислав Занков, Яра Бубнова, Кирил Прашков, Валентин Стефанов, Милко Павлов, Иван Русев, Божидар Бояджиев, Хубен Черкелов, Албена Михайлова, Борис Климентиев, Георги Трифонов, Захари Каменов, Божидар Бончев и др.

Настоящата изложба е 16 поред и се старее да обобщи търсенията на авторите за предходната 2008 година. Изявата винаги е будела противоречиви мнения и коментари на „посветените“ в гилдията. Отличава се със сравнително свободен регламент, няма ограничения за възраст, членство в артистични организации, техники на изпълнение, размери на работите – общото е концептуалният дух на експеримент, играта с нетрадиционните артистични решения. Затова и предизвиква интереса на по-млади автори и им дава възможност за изява. Тази година на експозицията бяха допуснати значително по-голям брой автори от миналата година – четиридесет. Ще споменем и че имаше интерес от страна на неучаствали, организационно необвързани млади автори.

Интересни бяха тълкуванията на изложбата в медийната среда, повечето журналисти

Светлана Тодорова – „Троен портрет“

заложили и акцентираха върху работата на Нено Белчев, реплика към скандалния случай с Давид Черни в Брюксел и пропуснаха ред качествени творби.

Интересно явление между концептуалните автори е, че голям брой от тях се обръщат към фотографски-дигитално моделираните и трансформирани визуални образи, принтирани върху винил. Прави впечатление, че липсваха произведения свързани с видеото, видеоинсталациите, само перформансът и творбата на Георги Донов бяха видеодокументирани. Инсталациите събуждаха доста усмивки с остроумните си тълкувания и находчиви хрумки. Сред тях могат да бъдат споменати работите на Деница Аргиропулос и Харалан Хараланов „Без думи“, на Димитър Грозданов „Зелда на среща с Хуан Ернандес Пихуан и на конска сватба...“, на Васко Иванов „Бъдни вечер“, на Надежда Олег Ляхова „Трайни уроци“, на Дойчин Русев „Пета генерация био горива...“, на Лора Пармакова „Норе Matrix“, на Елица Баръмова „Годишни кръгове“.

Четлива концепция имаше в творбите на Светлана Тодорова и Пенка Минчева. Забавност, игривост и естетика (позабравени стойности за съвремието) имаше в друга част от работите на Любен Генов, Мария Чакърлова, Елена Панайотова, Лиана Димитрова, Красимир Кръстев, Александър Вълчев и др. В други се усещаше социална и морална критика.

Част от творбите ни превръщаха към вече известни артефакти, но интерпретирани от наша, чисто родна гледна точка близка, до българската народопсихология, други пък отразяваха с острота личните автори митологии.

Марияна АВРАМОВА

Харалан Хараланов и Деница Аргиропулос – „Без думи“

От 13 до 27 февруари на четвъртия етаж на ул. „Шипка“ 6 бе организирана годишната изложба-конкурс от фестивала „**Фотофиеста**“, проведен от 1 до 7 септември 2008 г. във ваканционно селище „Лозенец“.

От 18 февруари до 16 март в галерия „Агрион“ се състоя изложба на **Йордан Парушев**.

На 18 февруари в изложбена зала „Райко Алексиев“ бе открита фотографската изложба „**Маски във Венеция**“ на Италианския културен институт в София.

Галина Чунтова на 19 февруари откри изложбата си „Прозорци към търпението“ в галерия „Астри“ с произведения обединени от темата за любовта, трансформирана символично в 23-те сериграфии.

От 24 февруари **Андрей Янев** показва своята изложба „Отражения“ в галерия „Българи“ в нея той отново бе отдаден на необичайния пейзаж, но вече акварелен.

Явора Петрова осъществи своя изложба в галерия „Килера“ през февруари.

Изложба от пленера „Вода, Хартия, Цвят“ от 24 февруари до 24 март се състоя в ХГ–Ловеч, Вароша в нея взеха участие **Вера Пенева, Мария Василева, Нина Иванова, Росица Миладинова, Стра-**

хил Ненов, Силвия Томанова, Цветан Донковски, Георги Миленов и Магдалена Йотова.

От 28 февруари в ХГ Ямбол бе открита обща изложба на ямболската група на художниците „**Кукерландия**“.

От 7 март в галерия „Астри“ видяхме изложбата на **Захари Каменов** „Каракачани“, включваща артефакти и живопис, и инсталацията „Колони“. В нея той намира нова форма, с която да представи вечните ценности в изкуството. Авторът работи върху темата от години и разкрива виталността и отношението към красивото на каракачанския етнос.

От 5 до 14 март в галерия София-Прес се състоя изложба на **Йордан Милтенов** - шаржове, портрети и рисунки, и бе представена книгата „Йордан Милтенов поет по душа и призвание“.

На 17 март в арт-клуба на фондация „Д-р Стамен Григоров“ **Милко Божков, Михаил Лалов и Николай Янакиев** откриха изложба живопис и знаци.

Красимир Добрев в галерия „Арсита“ от 10 до 25 март интерпретира темата за граматическата частица „sh“ в английския език и асоциациите и образите, които тя поражда. Авторът създава главоблъсканици, които зрителят трябва сам да реши.

„ПОЗНАТИ – НЕПОЗНАТИ“ – ИЗБРАНО ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА СБХ

ул. „Шипка“ 6, III етаж, 24.II.-13.III.

ПОЗНАНИЕ ЗА СЕБЕ СИ

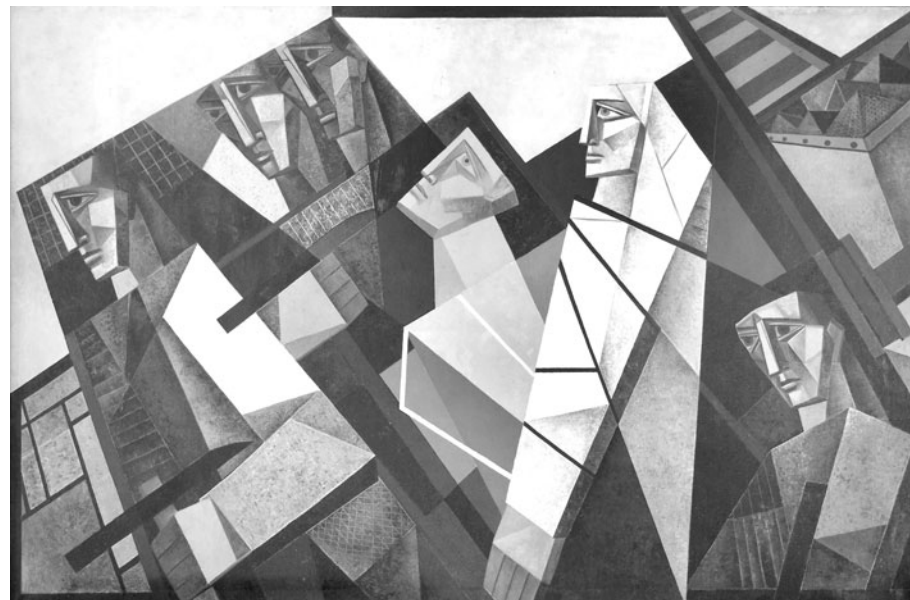
Възкресение е най-подходящата дума, определяща колекцията на Съюза на българските художници, показана в галерия „Шипка“ 6 и в новата изложбена зала в НДК. Наречена логично „Познати – Непознати“, тази изложба показва картини от няколко дела, стояли различно време „на тъмно“. Зад наименованието се таят исторически подробности, повече забулени, отколкото осветени от времето, от последните пет десетилетия. Една част от подробностите за „Познати – Непознати“ са свързани с това как е формирана колекцията – дарения, наследства, договори, контрактиции (социалистически начин, при който допълнително се заплащаше за изработване на творбите), забравени произведения и т. н.

Не е явна връзката с личните съдби на творците – приемане или отхвърляне на определени конвенции, признаване, непризнаване и т. н. Като прибавим това, че някои от ав-

торите вече не са между живите, а другите са от всички работещи поколения до днес, пред очите ни се очертава сложен и нееднозначен образ, който може да остане неразбран при анализ. В изложбата има много предизвикателства. Например една от ранните работи е от 40-те години на ХХ век – нетипичен за стила на художника мъжки портрет от Ценко Бояджиев. Връзката с „новите“ от 30-те години е видима. Друг тип предизвикателство е „Натюрморт“ от Йордан Парашкевов (също покойник), върху обратната страна на платното му има великолепен женски портрет. Два пейзажа от Йоан Левиев показват художника като своеобразен лирик, а други две платна разкриват сложните му отношения с идеологията от 80-те години. Четирите живописни творби са експонирани съответно в НДК и в галерията на „Шипка“ 6.

В новата зала в НДК са показани по две картини от Борис Денев и Славка Денева, които отново доказват фундаменталното значение на бащата и дъщерята художници за живописиста ни от първата и от втората половина на ХХ век. Също там са и пейзажите на Стефан Първанов-Байката, един оригинален живописец на „автономната живопис“ от 70-те и 80-те години, все още неосмислен от историците. Тук присъства и един негов връстник – Владимир Кавалджиев. Негов е портретът на Ленин, който времето (изминали са 40 години) е откъснало от сюжета, но жанровата му определеност не пречи да го разглеждаме само като пластика, т.е. в абстрактен смисъл. Отново там, но в е показана една метафизична композиция на Данчо Григоров от Пловдив. Той е сред основателите на група „Ръб“ от преди 20 години и е от малкото представители с все още скрита жизненост. Давам си сметка, че и тогава той имаше повече достойнства и идеи, отколкото съм предполагал.

На третия етаж на „Шипка“ 6 има композиция от 60-те години в техника сух пастел, в която на нисък хоризонт е изобразен пионер с червена връзка и къси панталони. Тази творба, (която не е атрибуирана, напомня Д. Арнаудов) представлява своеобразно откри-

Емил Попгенчев

тие – тя е безусловен пример за поп-арт възглед в периода, в който този стил се утвърждаваше в САЩ. За българското изкуствознание творбата е непозната (а вероятно не само тя) и настойчиво напомня, че има редица неизследвани факти както от далечното, така и от по-близкото минало. Тук е мястото да изразя мнението си, че науката „Съвременно изкуствознание“ напоследък се напълни със спекулации и измислена „фактология“, така че е време да си заминат „изворите“ ѝ и господарите ѝ, за да се реабилитира истината.

Изложбата „Познати – Непознати“ поставя въпроса колко от т. нар. колеги познават ранните творби на Петър Дочев, Теофан Сокоеров, Цветко Дочев, Чавдар Петров, Емил Попгенчев, Захари Каменов, Свилен Блажев, Красимир Карабджак, Ивайло Мирчев, Димитър Чолаков и кой от тях се е осмелявал да съпостави например Сашо Стоицов и Петър Арнаудов с европейските тенденции в онова време. Да не говорим колко са „наблюдателите“, които помнят реализациите на Христо Касабов, Зейнула Кьосев, Димитър Митовски... Имам чувството, че 70-те и 80-те години на XX век тънат в по-голям прах, отколкото 80-те години на XIX век.

В изложбата са включени и някои фигурални композиции на Яшарали Тахиров (навремето изписван и като Ясен Тахов, а сега в Турция известен като Я. Гюнеш). Този българотурски поданик прокара с драматизъм социалността и живописната виртуозност на ранните си работи в началото на 80-те години. На фона на днешната живопис неговите работи изглеждат странни, чужди и новаторски.

В изложбата „Познати – Непознати“ са включени около двеста живописни платна. Не-

Яшарали Тахиров – „Сватба“

възможно е да се изредят всички автори, непосилно е да се анализират ценностите им. Всъщност, според мен ценно е всичко показано, особено неатрибуираните платна. Специално подчертавам, че малко от живите автори (както и техните наследници и връстници) подпомогнаха атрибуцията. Какво означава това? Нима периодът от 60-те години до края на XX век ще остане с бели полета, независимо че става дума едва ли не за вчера? Явно методологията на така наречените изследователи ще бъде подложена на изпитание и съмнение.

Възникват и други въпроси: с какво точно тези творби са приносили, какво са постигнали и с какво са направили света на изкуството по-богат? Нали това е едно от свойствата на изкуството. Тревожно е и бъдещето – как и къде ще бъдат съхранявани стотиците творби, към които всички, включително и държавата, са индиферентни. И накрая – с какво отминалото изкуство ни е направило по-умни, и защо повечето от нас не го оценяват и не го помнят? Няма ли утре да мине по маршрута на оценката някой титулуван носител на фрак (под който се крие червена папионка) и да изрече статистическата си мисъл, че само еднократно са процентите от творбите са ценни за еднократно си негово въображаемо общество.

Време е да направим някои основни изводи, които тази изложба ни предлага. Явно е, че днешните спорове бледнеят пред картините, които я съставят. Някои наши „видни критици“ изказват пред мен съмнение дали това е вече изкуство – от днешна гледна точка. Това са работи, нереализирани, непродадени, непоказвани по биеналета, те не присъстват дори във фоайетата на новите хотели. Имам чувството, че ценностите на модерността се измерват в признание и най-вече в пари. Някои от класациите в „реномирани“ издания недвусмислено показват подобно убеждение. Сякаш не става въпрос за изкуство, а за чиста комерсия. Критиката окончателно ли се е отказала от ролята си на външен съдник за сметка на счетоводителя? Вероятно да – ако съдим по увереността, че общественото признание /в нашето време, в което липсват ценности/ безусловно означава ценност. Явно така един вид модерност (надарена с женственост която аз означавам със знаците XXL) желае да убие традицията, както навремето традиционността (надарена с мъжественост, също с размери XXL) искаше да опозори модерното. Нарочно подсилвам патоса и въвеждам жаргона, защото... Защото именно в тази изложба различни форми на модерност и на традиция съжителстват добре и единственото им изискване е равнопоставеност. Дали това изискване най-накрая ще бъде удовлетворено? В частност се запитвам и що за закон за културата ще се обсъжда у нас на парламентарно ниво, щом хиляди и хиляди експонати са игнорирани от неговите текстове? Дори и тези специалисти, които критикуват проектозакона, визират само клаузите, които се отнасят до комерсията и колекционерството.

Изкуството не просто се продава и купува и не се определя от парламентаристи, галеристи и т. н., то е изкуство, което е свободно да се самоопределя. В този смисъл то може и е екзистенциално излишно, но не това е основната му характеристика...". Впрочем, една от целите му е да бъде просто видяно в контекст – обществен идеологически, исторически, характерологичен, стил... и така да получи признание. В този смисъл изложбата „Познати – Непознати“ е особено важна за доказване на свободомислието в съвременен смисъл. Тя изисква да мобилизираме и да съзрем културния си потенциал и да проявим широта на възгледа.

Димитър ГРОЗДАНОВ

Продава се 3-стаен апартамент в София, ж.к. Люлин II,
първи етаж, изложение изток-запад, подходящ и за ателие.
Координати за връзка: 02/ 927 37 05, след 19 часа.

ЕВРОПЕЙСКА КОНВЕНЦИЯ ЗА СТАТУТА НА ХУДОЖНИЦИТЕ

В края на 2008 по инициатива на „Мезон де-з-артист“ в Париж бе проведена „Европейска конвенция за приемане на статут на художниците“ („Мезон де-з-артист“ е главната френска организация на професионалните художници). В нея участваха представители на творчески съюзи от всички държави, членки на Европейския съюз. Дискусия се проведе в център „Жорж Помпиду“ и бе под егидата на министерството на културата на Франция и ЮНЕСКО.

През първия ден на срещата бяха представени чрез мултимедия резюметата на близо тридесет художнически сдружения от различни държави. Те бяха във вид на попълнени анкети, чиито точки засягаха специалните статuti на съюзите, професионалната и държавна защита на художниците, принципите на субсидиране и инвестиране в изкуството, социални и фискални аспекти на статутите на художниците в отделните държави, принципи на защита на изкуството и на творците, специалните мерки за стимулиране на изкуството от държавата, критериите, по които се определя държавната помощ, перспективите на държавно-художническите отношения и тяхното регламентиране и т.н. Тъй като в анкетите ставаше въпрос за специфично творчески, социално-държавни отношения и регламенти, ясно бе, че нашата анкета (със своята бедност) ще предизвика голям интерес и съчувствие. Всъщност, само България и Кипър бяха страните, в които за съюзите на художниците професионалисти не са гласувани в бюджета субсидии и където творците нямат специализирана подкрепа и защита от държавата. Представителите на другите европейски държави бяха така озадачени от нашата законодателна изостаналост, че предложиха (по инициатива на французите) да организират акция за България и да воюват, ако се наложи, за регламентиране на художническата дейност у нас. Разбира се, не им споменах колко много сред самите художници у нас не искат регламент за колегията. Основният център на дискусията през първия ден бе концентриран около въпроса: защо след като ситуацията е кризисна, не се правят програми за оздравяване.

През втория ден дискусията се насочи към така наречените „кръгли маси“ и се води около дефинициите кой е визуален артист, как се регламентира той, каква защита има членуваният в професионален творчески съюз, как да се отчитат и определят данъците и таските, какъв е фискалният облагаем минимум, каква е връзката на организациите с държавните и обществени институции и фондове и т.н.

Като пример бих посочил Норвегия, където под общо данъчно облагане попадат годишните доходи на художници, надвишили 4000 евро. В тази страна, където има няколко съюза, обединени в асоциация, държавата образува свой и подпомага обществени фондове. 1% от стойността на всяка новопостроена сграда, гара, летище, пътища и т.н. се отделя за изкуство. Повечето артисти са привлечени в различни централни и регионални комисиони, фондации, консултантски групи. Отделно държавата закупува творби от членове на творчески съюзи, които се представят на музеи и институции. Допълнително се поддържа доброволен фонд от богатите художници, които подпомагат съюзите. Що се отнася до определението кой е професионален артист, в Норвегия е важно къде е роден художникът и неговата творческа автономия.

В Дания, където 4000 художници (приблизително толкова са и в Норвегия) са обединени в съюз, има държавна комисия от 40 човека, половината от които видни политици и тя пази правата и осигурява защитата на творците. Там данъчната система определя 25% такси от стойността на творбата, ако тя се продаде от галерия и 10% при откупка от ателието. От отчисления се формира фонд за подпомагане на дебюти, промоции и творчество. Подобно е и положението в Швеция, Ирландия, Холандия и др., където всеки съюз

има 20-30 000 евро само за нови проекти. Борси се организират ежегодно и също ежегодно се приемат нови членове на съюзите.

Естествено, Англия, Франция, Швеция, Дания и др. инвестират в изкуство, въпреки че парите вечно не достигат, както обобщил Ноел Кели от Ирландия. В Англия Британският съвет подпомага 900 артистични организации, като за 2008 г. в изкуство са инвестирани 148 мил. паунда. Словения и Гърция (които са по-близо до нас) също са пример за отношението държава-изкуство. В Словения от около 100 милиона евро за култура през 2007 г. 800 000 евро са преминали през Съюза на художниците, биеналета, изложби, симпозиуми... Впрочем в повечето европейски държави от държавния бюджет се заделя 1% за култура. За Франция това означава 1 милиард евро годишно, който като държавна инвестиция предизвиква събиране на фонд за култура – 3 милиарда годишно. От тях 400 милиона са за изобразително изкуство. Тук са включени и местни, общински и т.н. финанси. Само бюджетът на Лувъра е около 200 милиона евро, от които 40% са от собствени приходи.

За Франция и мястото на художниците в държавата и обществото може да се говори много, но това което тяхна делегация формулира, казва достатъчно: „Ние сме активни, защото сме защитени“. Френските художници бяха категорични в това, че „отговорност носят тези, които не участват в дискусиите, независимо дали са творци, администратори или министри“. В дискусията в Бобур се включи и се изказа и държавният секретар Роже Каручи. Без охрана в препълнената зала той произнесе блестяща импровизирана реч, която просълзи френските художници. (Честно казано и аз бих се развълнувал, ако наш висш управник се изкаже така за изкуството и художниците и внуши такава убедителност в думите си). Словото си г-н Каручи завърши с изразите: „Без творчество ние сме кухи и няма място за клишетата от миналото. Скулптурата, живописата и най-вече новите медии създават климата днес. Благодаря на художниците за всичко, което правят! Държавният секретар гарантира, че дори министерството на културата на Франция да предпочита музиката например, това не означава политика на правителството и че медиите ще бъдат поощрени, ако пишат и излъчват в ефир материали за изкуство. Важното е да си отговорим на въпроса „Къде е мястото на изкуството днес? Средства след отговора на този въпрос има за всичко.“ Някак си художниците в залата се почувстваха защитени след тази реч, произнесена от високо ниво и с истинска отговорност.

От различните национални делегации бяха посочени красноречиви примери за защита на творческия труд. Така например в Австрия ако някой член на творческото сдружение за една година има достатъчно голям доход, би могъл да разпредели данъците си в следващите три години. В Румъния, където съюзът на художниците е от приблизително 5000 членове държавата поема специални гаранции за пенсионното осигуряване, включително до увеличаване на пенсията, ако има необходимост. В Гърция здравните и пенсионните осигуровки засягат и семейството на члена на творческата камара, защото тази грижа е „белег на култура, на цивилизация и на държавност“.

Изреждайки бегло тези изказвания, признавам, че се почувствах горд от тяхната сила и същевременно потиснат от собствена несигурност. Скептицизмът ми бе акомпаниран от песимистични данни, изнесени от испанската делегация. В Испания 73% от художниците сменят професията си, а 75% – нито веднъж в практиката си нямат професионален контакт. И още, че там, в Испания, както и в много други държави, голям проблем е „черният пазар“, където аматьори подбиват цените и не отчисляват данъци. Това естествено се отразява върху цялата колегия и върху държавната културна политика. А у нас?

„Конвенцията за статута на художника“ засегна и проблемите на авторското право, както и отношенията артист-пазар и художник-галерия. Бе изразен протест срещу това художникът да плаща правото си да показва своите творби, вместо на него да се плаща за то-

ва. Това изискване бе предявено към всички държави и бе вменено като задача на художническите сдружения.

Същностен бе въпросът кой може да се нарича професионален художник и дали само участващият в сдружение артист трябва да ползва държавни и обществени субсидии, признание, слава и т.н. Във всички държави – от Испания, където членове на съюзи са 23 000 творци, до Словения, където те са 500 човека, или Швеция, където са 3000 -въпросът за различните дефиниции стои остро. В Гърция, Франция и Ирландия професионално определение и защита получават тези творци, които живеят на територията на страната, имат художествено образование и членуват в съответна организация. По емоционалните делегати застанаха зад гърба на всички, които са се посветили на творчеството, а англоговорещите подчертаха, че все пак трябва да се знае и английски от емигрантите, за да ги защитават съответните творчески съюзи. Споровете се изостриха от определенията за художник, който според тях е човек с актив, социална изява, който държи на своята артистична позиция и дори който ангажира живота си с професията творец. Добре, че хладният разум на представителите на Острова отрезви дискусиата с констатацията, че „всички дефиниции са стари“.

Европейската конвенция за статут на художниците в Европа взе решение да състави обща декларация, която ще се предложи на правителствата от Европейския съюз. Тя ще бъде изработена след допълнителни консултации и дискусии в печата. Всъщност, под печат се разбира пресата и специализираните издания за изкуство. А такива списания имат всички държави в Европа с изключение на България.

Димитър ГРОЗДАНОВ

**СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ,
ул.„Шипка“ 6. Изложбен план, месец април 2009 година**

„Без начало и без край“ Васко Струмев, живопис;
етаж 4, 2.IV. – 20.IV., откриване 18 часа

„Сътворението“ изложба на Николай Майсторев;
етаж 1 и 2, 15.IV. – 13.V., откриване 18 часа

**„Ектопластични рисунки и инсталации“ Петер Цанев,
изложба СБХ и банка „Пиреос“, етаж 3, 16.IV. – 12.V., откриване 18 часа**

Изложба – секция „Бижута“, „Лукс по време на криза“
етаж 4, 22.IV. – 10.V, откриване 18 часа

**Изложбена зала „Райко Алексиев“, ул. Раковски 125
Енчо Пиронков – живопис, откриване 3 април, 18 часа**

**Галерия-книжарница „София-Прес“ ул. „Славянска“ 29
Мария и Йорданка Радеви - живопис, графика 10.IV-30.IV**

IN MEMORIAM

Лъчезар Лозанов (1948–2009)

Христо Миланов (1947–2009)

Стефан Вълев (1935–2009)

Михаил Пешев (1953–2009)